

HÖGSTA DOMSTOLENS DOM

meddelad i Stockholm den 13 december 2012

Mål nr

T 1882-11

KLAGANDE

Karlskoga Slitdelar AB:s konkursbo, 556743-4393

Advokat Saltin & Partner HB

Box 164

691 24 Karlskoga

Konkursförvaltare: Advokat LES

MOTPART

Skatteverket, Huvudkontoret

171 94 Solna

SAKEN

Kvittning i konkurs

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Göta hovrätts dom 2011-03-14 i mål FT 2984-10

DOMSLUT

Högsta domstolen fastställer hovrättens domslut.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

Karlskoga Slitdelar AB:s konkursbo har yrkat att Högsta domstolen förpliktar Skatteverket att till konkursboet betala 17 131 kr jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen från den 13 augusti 2009 till dess betalning sker.

Karlskoga Slitdelar AB:s konkursbo har yrkat ersättning för rättegångskostnad.

Skatteverket har motsatt sig att hovrättens dom ändras.

DOMSKÄL

1. Karlskoga Slitdelar AB försattes i konkurs den 25 maj 2009. Efter beslut av konkursförvaltaren lämnades betalning på grund av statlig lönegaranti för anställdas fordringar mot gäldenären. En tid därefter kvittade Skatteverket ett överskott på gäldenärens skattekonto mot statens fordran på gäldenären avseende utbetalat lönegarantibelopp.
2. Gäldenärens fordran på återbetalning av skatt förelåg ostridigt när konkursbeslutet meddelades. Frågan i målet är om också statens fordran mot gäldenären förelåg vid denna tidpunkt. Konkursboet har med hänvisning till att beslutet om lönegaranti fattades först efter konkursbeslutet gjort gällande att statens fordran inte kan användas till kvittning.

3. I konkurs får enligt 5 kap. 1 § konkurslagen endast en fordran som har uppkommit innan konkursbeslutet meddelades göras gällande, om inte något annat följer av 3 kap. 2 § eller bestämmelser i annan lag.
4. Om ett anställningsavtal har träffats innan ett konkursbeslut meddelas kan en lönefordran göras gällande i konkursen, även om fordran förfaller till betalning först efter konkursbeslutet (se NJA 1979 s. 253 och NJA 1983 s. 350 samt allmänt beträffande fordringars uppkomst Lars Welamson och Mikael Mellqvist, Konkurs, 10 uppl. 2003, s. 156 f. och NJA 2009 s. 291 med hänvisningar).
5. Staten svarar enligt 1 § lönegarantilagen (1992:497) för betalning av arbetstagares fordran (statlig lönegaranti) hos en arbetsgivare som har försatts i konkurs. Enligt 28 § inträder staten i arbetstagarens rätt mot konkursgäldenären i fråga om utbetalat garantibelopp.
6. Enligt 5 kap. 15 § konkurslagen kan en fordran mot gäldenären som får göras gällande i konkursen användas till kvittning mot en fordran som gäldenären hade på borgenären, under den förutsättningen att den förelåg redan när konkursbeslutet meddelades.
7. I förarbetena till 1970 års lönegarantilag (1970:741) uttalades att den statliga lönegarantin kan ses som ett legalt borgensansvar (se prop. 1970:201 s. 70). Enligt 5 kap. 17 § konkurslagen anses att en fordran som tillkommer en borgensman eller någon annan med anledning av en förpliktelse som han har infriat (regressfordran) vid tillämpning av bl.a. kvittningsreglerna i 5 kap. 15 § har förvärvats när hans förpliktelse grundades.

8. I rättsfallet NJA 1998 s. 219 var staten berättigad till utdelning i en konkurs inte bara för lönegarantimedel utan också för ränta enligt vad som gäller för en arbetstagares fordran mot gäldenären. Högsta domstolen hänvisade i rättsfallet till det i punkt 7 nämnda förarbetsuttalandet och gjorde beträffande rätten till ränta en jämförelse med vad som gäller på det civilrättsliga området i fall då en borgensman har infriat sitt borgensåtagande. Att lönegarantin kan ses som ett legalt borgensansvar har efter 1998 års rättsfall bekräftats i ett senare lagstiftningsärende (se prop. 2004/05:57 s. 36 f.).

9. Den fordran på lön som har tillkommit de anställda i Karlskoga Slitdelar AB har uppkommit redan genom anställningsavtalen och därmed innan konkursbeslutet meddelades. Eftersom den statliga lönegarantin är att uppfatta som ett legalt borgensansvar, får ansvaret anses ha uppkommit i samband med anställningsavtalen. Garantiförpliktelsen har således förelegat vid konkursutbrottet. Detta gäller oavsett att garantibeloppet efter beslut av konkursförvaltaren har betalats ut först efter konkursbeslutet. Statens fordran kan därmed användas till kvittning på det sätt som har skett. Med hänsyn härtill, och då det inte föreligger något annat hinder mot kvittning, ska hovrättens domslut fastställas.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Marianne Lundius, Gudmund Toijer, Agneta Bäcklund, Ingemar Persson (referent) och Lars Edlund
Föredragande justitiesekreterare: Anna-Karin Leo